

Aan de Gemeenteraad van Haarlem
Postbus 511
2003 PB Haarlem

Uithoorn, 5 juli 2010

Kenmerk: K10.06.873.875

Betreft: Landal Greenparks in het Munitiecomplex nabij Spaarndam

Aan de Gemeenteraad:

Naar aanleiding van de krantenberichten over de mening van de Gemeenteraad van Haarlem en een verzoek om adhesie tegen de ontwikkelingen met betrekking tot het Fort Benoorden Spaarndam heeft de Provinciale Commissie Noord Holland van de Bond Heemschut (PCNH) zich in haar vergadering van 21 juni beraden over een passend standpunt.

Een van de vragen was of de Bond Heemschut kennis had van deze plannen en in het kader van deze vraag is het volgende antwoord ontwikkeld.

De forten Noord en Zuid aan de westelijke zijde van Spaarndam zijn sedert het einde van de 19de eeuw een belangrijk aspect van het stedenbouwkundige plan van dit dorp. Ze zijn aangelegd als onderdeel van de Stelling van Amsterdam en vormen een samenhangend geheel met een sterk defensief karakter naar het westen. Het complex bestaat niet alleen uit de forten maar ook de kazematten in de Hekslootpolder, de linie dijken en het complex munitie opslag gebouwen aan de Noordwestzijde maken er deel van uit.

Alweer vele jaren maakt dit gehele complex deel uit van het grondgebied onder beheer van het Recreatieschap Spaarnwoude. Doch alleen voor het Fort Zuid is een passende bestemming gevonden en het is op zorgvuldige wijze gerenoveerd en aangepast aan die recreatieve, commerciële bestemming. Een degelijk plan voor Fort Noord is er al geruime tijd, doch door gebrek aan een passende bestemming is dit fort nu ernstig in verval. In het kader van een verantwoorde exploitatie zoekt het Recreatieschap dan ook naar die passende bestemming voor het gehele complex aldaar inclusief het munitie opslag terrein. Deze lijkt nu gevonden in de vorm van een vestiging van Landal Greenparks.

Bij het ontwikkelen van het plan voor het Recreatie gebied Spaarnwoude aan het einde van de jaren '60 zijn de forten en dit munitie complex buiten beschouwing gelaten en op luchtfotos van de topografische dienst uit die tijd was het gebied afgedekt en letterlijk een witte vlek. Volgens de overlevering in Spaarndam had het in de Koude oorlog een belangrijk doel kunnen zijn voor een grootschalige aanval vanwege de opslag van oorlogstuig aldaar maar daar werd in de jaren '50 in het dorp nauwelijks op gelet.

De toch wat meer vredelievende vestiging van een recreatief huisjespark roept echter nu grote commotie op.

Volgens diezelfde overlevering stonden er in de jaren '60 en '70 fietsen gestald die door de Amsterdamse Politie waren geconfisqueerd.

Nu is het gebied in onbruik geraakt en de munitie huisjes zijn leeg en enkele worden gebruikt voor de opslag en inzameling van charitatieve goederen voor landen die in het verleden onze vijanden waren zoals de Oekraïne en waar toen ongetwijfeld raketten stonden waarvan er mogelijk enige geprogrammeerd waren om eens naar Spaarndam te vliegen.

Het kan verkeren.

In de 2de Nota voor de Ruimtelijke Ordening uit 1965 werd het doel van het Recreatiegebied Spaarnwoude omschreven als een 'element van formaat voor de dagrecreatie'. Bij de ontwikkeling van het plan voor het gebied op basis van deze nota was in die jaren de meer commerciële bestemming verblijfsrecreatie, uit den boze. Men vond dat het overheidstaak was deze dagrecreatie te verschaffen aan de bevolking en daartoe middelen uit de schatkist ter beschikking te stellen. Deze overtuiging heeft er toe geleid dat de Rijksoverheid uiteindelijk hier een gebied in eigendom heeft verworven van ca 3000 ha.

In de afgelopen decennia is de mening over het beheer echter gewijzigd, is verblijfsrecreatie overal in het gebied toegelaten en streeft de eigenaar, overeenkomstig de doelen van een private marktpartij, naar een sluitende exploitatie van het beheer en het gebruik van deze gronden.

De Bond Heemschut streeft het behoud van cultuurhistorische objecten na en sinds het Belvédère beleid ook het behoud van samenhangende gebieden. In het Modernisering Monumentenzorg beleid (MoMo) dat de regering ontwikkelt, wordt nu ook een wettelijk kader hiertoe geschapen en hergebruik is daarbij een van de belangrijke uitgangspunten.

De Bond Heemschut weet als geen ander dat behoud van objecten en gebieden niet anders kan geschieden dan met het zorgvuldig zoeken en daarna omgaan met herbestemming van deze gebieden en objecten. De tijden dat alles uit de schatkist betaald werd zijn voorbij.

In dit kader is de PCNH dan ook tot de conclusie gekomen dat zij niet op voorhand tegen een herbestemming van het munitie terrein tot een recreatief huisjespark kan zijn. De huidige situatie daar is deplorabel en aan de infrastructuur en de bebouwing zal onderhouden moeten worden.

Het kan niet de taak van het Recreatieschap om dit zonder enig zicht op herbestemming te doen ook al omdat de objecten op zich, geen bescherming genieten vanwege hun cultuurhistorische waarde. Ook de natuurwaarden (hoewel die buiten de competentie van Heemschut vallen) kunnen in samenhang met de bebouwing niet hoog ingeschat worden. Het gebied is een art 461 van het Wetboek van Strafrecht complex en vormt een enclave zonder enige gebruikswaarde nabij het dorp Spaarndam. Tot heden zijn er geen werkelijk alternatieve gebruiksmogelijkheden gevonden, niet door marktpartijen en zeker niet door omwonenden.

Natuurlijk hebben met name bewoners van een inmiddels tot luxe drijfkastelen omgebouwde woonarken in het nabije zijkanaal B geen belang bij gebruik van het nu nog onbetreedbare gebied. Ook hebben de inwoners van Spaarndam recht op een zorgvuldige afweging van hun belangen en de verkeersafwikkeling rond het gebied. Opvallend is dat de plaatselijke middenstand die duidelijk wel een belang heeft bij dit object, zich in stilzwijgen hult vanwege angst hun plaatselijke klanten te confronteren.

De PCNH wil graag helpen bij het toezicht op een zorgvuldige planvorming voor de samenhang met het fortencomplex en er dient zeker aandacht te zijn voor de aspecten uit Koude Oorlogs tijd toen het gebied daarin een belangrijke rol speelde. Het plan van Landal Greenparks maakt van een ongebruikte en vervallen locatie, een levendige recreatief object passend in het beleid van het Recreatieschap en de huidige gedachten over een verantwoorde herbestemming en exploitatie.

10.000 den (actie groepen stellen het aantal zelfs op 100.000) mensen per jaar wordt op deze wijze de gelegenheid geboden te profiteren van de ligging van het groengebied nabij een oude dorp en een provinciehoofdstad en de vele miljoenen die reeds zijn geïnvesteerd.

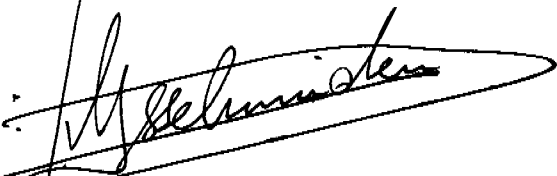
Een alternatief is het amoveren van het gehele munitiecomplex en het herstellen in de staat zoals dat in het begin van de 20ste eeuw was. De PCNH is van mening dat een dergelijk ingrijpen geen recht doet aan gegroeide situatie en dat de mening van omwonenden hoe terecht ook vanuit hun optiek, sterk wordt bepaald door het NIMBY fenomeen: 'Het mag overal maar niet in mijn achtertuin'

Inmiddels heeft de ontwikkelaar een aangepast plan gepresenteerd dat aan een aantal wensen tegemoet komt. Wellicht kan dit aanpassen nog wat verder gaan en kan de dichtheid wat verminderd worden en kan aan de schootvelden aandacht besteed worden. De intentie om het terrein op deze wijze bruikbaar te maken voor een nu nog anonieme groep wordt door Heemschut echter gedeeld.

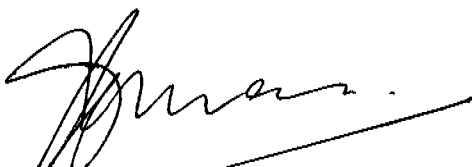
Het verwondert de PCNH dan ook dat de gemeenteraad van Haarlem volgens berichten uit het Haarlems Dagblad van 4 juni de wethouder en mede bestuurder van het Recreatieschap Spaarnwoude een ongenueanceerd neen laat zeggen in de bestuursvergaderingen van het schap. Het vermoeden bestaat dat hier de belangen van een uitgesproken minderheid niet afgewogen zijn tegen een meer algemeen belang.

Vertouwend u hiermede een overtuigende motivatie van de mening van de PCNH te hebben gegeven en tot een meer genuanceerd oordeel te komen over deze ontwikkelingen.

Vriendelijk groetend en in afwachting van uw reactie,
Provinciale commissie Noord-Holland van de Bond Heemschut

Drs. F.J.A. IJsselmuiden (voorzitter)

Mw. A.I.Th. Mars (secretaris)

Heemschut commissie Noord-Holland

Secretariaat: p/a mw. A.I.Th. Mars

Marsmanlaan 23

1422 CG Uithoorn

telefoon 0297 522801

e-mail: martref@planet.nl